Yarat?c?l??? Destekleyen ?lkö?retim Ö?retmenleri ?ndeksi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yarat?c?l??? Destekleyen ?lkö?retim Ö?retmenleri ?ndeksi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32870

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yarat?c?l??? Destekleyen ?lkö?retim Ö?retmenleri ?ndeksi Ölçe?i, ilkö?retim ö?retmenlerinin s?n?flar?nda ö?rencilerin yarat?c?l???n? destekleme veya engelleme e?iliminde olan davran??lar?n? ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? (adaptasyon) psikometrik bir araçt?r. Ayhan Dikici taraf?ndan 2013 y?l?nda uyarlanan bu ölçek, ö?retmenlerin pedagojik yakla??mlar?n?, ö?renci ba??ms?zl???n? te?vik etme düzeylerini ve yarat?c? dü?ünceyi destekleyen atmosfer olu?turma yeteneklerini de?erlendirmektedir. Ölçek, 5'li Likert ölçe?i format?nda olup, toplam 33 maddeden ve 9 alt boyuttan olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yarat?c?l?k, ?lkö?retim Ö?retmenleri, Ölçek Uyarlama, Ö?retmen E?itimi, Ö?retmen Davran??lar?, Likert Ölçe?i, Psikometri, Faktör Analizi.

Yazarlar

Ayhan Dikici

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ilkö?retim kademesindeki ö?retmenlerin s?n?f içi uygulamalar?nda ö?rencilerin **yarat?c?l???n?** ne ölçüde destekledi?ini veya köreltti?ini belirlemektir. Bu araç, ö?retmenlerin yarat?c?l??? te?vik eden yakla??mlar?n?, özellikle de ö?rencilere ba??ms?zl?k tan?ma, esneklik sa?lama ve sorgulamay? özendirme gibi kritik boyutlar? de?erlendirmek için geli?tirilmi?tir.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu s?namak, geçerlik ve güvenirlik kan?tlar?n? sunarak ölçe?i Türkçe literatüre kazand?rmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, Türkiye'deki e?itim ara?t?rmalar?nda ö?retmenlerin yarat?c?l??? destekleme davran??lar?n?n standart bir araçla ölçülebilmesi sa?lanm??t?r.

Yap?

Ölçek, ö?retmenlerin yarat?c?l??? destekleme düzeylerini çok boyutlu bir yap? alt?nda incelemektedir. Bu yap?, sadece te?vik edici eylemleri de?il, ayn? zamanda yarat?c? potansiyeli k?s?tlay?c? olabilecek yarg?lama ve hayal k?r?kl??? gibi olumsuz boyutlar? da kapsamaktad?r. Ölçülen temel yap?, ö?retmenin s?n?f yönetiminde ve ders i?leyi?inde ö?rencilere sundu?u **pedagojik iklimdir**.

Bu yap?, ba??ms?zl?k verme, güdüleme, esneklik sa?lama ve de?erlendirme biçimleri gibi 9 farkl?

ARABPSYCHOLOGY.COM

alt boyutta detayland?r?lm??t?r. Bu boyutlar, yarat?c? dü?üncenin geli?imi için gerekli olan psikolojik güvenli?i ve özgürlü?ü sa?layan ö?retmen davran??lar?n? temsil eder ve yarat?c?l??? destekleyen bütüncül bir bak?? aç?s? sunar.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla yap?lan analizlerde güçlü psikometrik kan?tlar elde edilmi?tir. Örneklem yeterlili?ini gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri **.925** olarak bulunmu?tur, bu da verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun anlaml?l???n? test eden Bartlett Küresellik Testi (Barlett Test of Sphericity) de?eri 6230.061 (serbestlik derecesi: 990) ve p de?eri **.000** olarak tespit edilmi?tir, bu da faktör analizine ba?lanabilece?ini desteklemektedir.

Aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) sonucunda, **Varimax dik döndürme** yöntemi kullan?lm??t?r. Bu döndürme sonras?nda elde edilen faktör yük de?erlerinin **.392 ile .779** aras?nda de?i?ti?i rapor edilmi?tir. Faktör yüklerinin bu aral?kta olmas?, maddelerin ilgili alt boyutlara güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ve ölçe?in yap?sal geçerli?inin yüksek oldu?unu i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek için **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanm??t?r. Ölçe?in tamam?ndan elde edilen toplam Alfa katsay?s? **.94** gibi oldukça yüksek bir de?er olarak bulunmu?tur. Bu sonuç, ölçe?in genel olarak mükemmel düzeyde güvenilir ve iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar incelendi?inde ise en dü?ük Alfa katsay?s? **.57** olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, baz? alt boyutlar?n iç tutarl?l???n?n kabul edilebilir s?n?rlarda oldu?unu gösterse de, ölçe?in bütünü ele al?nd???nda elde edilen yüksek güvenirlik katsay?s? (.94), arac?n genel ölçüm kararl?l???n?n yeterli oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?sal olarak **9 alt boyuta** ayr?lm?? ve toplam **33 maddeden** olu?maktad?r. Bu çok boyutlu yap?, ö?retmen davran??lar?n?n yarat?c?l?k üzerindeki etkilerini farkl? aç?lardan yakalamay? amaçlamaktad?r. Faktör yap?s?, orijinal ölçe?in yap?s?yla tutarl?l?k göstermektedir.

Faktör analizi sonucunda ortaya ç?kan ve yarat?c?l??? destekleyen ö?retmen davran??lar?n? temsil eden alt boyutlar ve bu boyutlara ait madde say?lar? a?a??daki gibidir:

Ba??ms?zl?k (2 m)
Bütünle?tirme (4 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Güdüleme (3 m)
Yarg?lama (4 m)
Esneklik (4 m)
De?erlendirme (3 m)
Sorgulama (4 m)
F?rsat verme (4 m)
Hayal k?r?kl??? (5 m)

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 33 maddeden olu?an, 9 alt boyutlu, öz bildirim (self-report) ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas?).

Hedef Popülasyon: ?lkö?retim Ö?retmenleri.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Ö?retmenler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de görev yapan ilkö?retim kademesindeki s?n?f ö?retmenleri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert ölçe?i (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) kullan?larak derecelendirilmi?tir. Yüksek puanlar, ö?retmenlerin yarat?c?l??? destekleme e?ilimlerinin yüksek oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Cronbach Alfa, KMO, Varimax, ?lkö?retim, Ö?retmen ?ndeksi, E?itim Bilimleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi Mevcut De?il (B/M/D)

Kurum E-posta Adresi: adikici@nigde.edu.tr

Yaz??ma Adresi: B/M/D

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? **2013** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin durumlar? için sorumlu yazar Ayhan Dikici ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullan?m genellikle referans gösterme ?art?na ba?l?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin orijinal ba?lant?s?: kuyeb.com

The original PDF can be downloaded here: yaraticiligi-destekleyen-ilkogretim-ogretmenleri-indeksi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Dikici, A. (2013). **Yarat?c?l??? Destekleyen ?lkö?retim Ö?retmenleri ?ndeksi Ölçe?i**'nin Türkçeye uyarlanmas?. *Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri*, 13(1), 307-324.

Yarat?c?l??? Destekleyen ?lkö?retim Ö?retmenleri ?ndeksi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek, 9 alt boyut ve toplam 33 maddeden olu?maktad?r. Derecelendirme 5'li Likert tipindedir (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Ba??ms?zl?k (2 m)
Bütünle?tirme (4 m)
Güdüleme (3 m)
Yarg?lama (4 m)
Esneklik (4 m)
De?erlendirme (3 m)
Sorgulama (4 m)
F?rsat verme (4 m)
Hayal k?r?kl??? (5 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM